

Februar på Skåtøy
 Etter en usedvanlig mild og solrik januar venter vi fremdeles på vinter.
 Mens vi venter – husk og meld deg på Thai-aften på lokalet 1. feb. (påmelding 27. jan). og kjøp billetter til Prestestranda Vel Vel Vel konserten på flerbrukshuset 22 feb.

Tor D

epost: skatoy.flaskepost@gmail.com
 mobil: 90678830

Vellykka fakkelvandring

25-30 barn og voksne gikk gjennom skogen i vakker skumring på årets siste dag. Oppe på Darefjell tente vi et lite bål, drakk gløgg, spiste pepperkaker, lytta til dikt og sang sammen. Noen ungdommer avfyrte to raketter og så gikk alle hjem til kalkunen eller pinnekjøttet eller hva det nå var som venta. Kulturkomiteen ønsker alle et godt, nytt år!

Terje Sodal

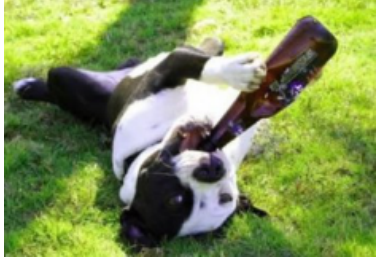
Vinter program på Lokalet.

Velkommen til hyggelige vinterkvelder med god mat og drikke på Lokalet.

Februar: Jan koker til «Thai aften» med mange varmende, gode og spennende smaker
Lørdag 1 Feb. -20 fra kl 18.
 Pris pr.pers 200,-.

Mars: Jan og Per Morten arrangerer ølsmaking kveld for oss **Lør. 7 Mars -20, kl. 18.**
 Pris pr.pers 300,-

For å lettere kunne planlegge innkjøp og koking, er vi avhengig av påmelding til arrangementene til **senest mandagen før** dersom ikke annet er oppgitt.

Påmelding på sms til Tina på tlf 97169414.

PRESTESTRANNA VEL VEL VEL

Skåtøy – sangpoetenes møtested

**Spellær på flerbrukshuset på Skåtøy 22. februar kl 19.
- Æresrunde 2020 -**

"Gamle slagere, uinnspella hits og nye vinklinger..."

Så prøver me oss litt på Ingrid Bergman, Nærbutikk på månen, Sulten og hol, James Dean, Nakne damer i badedrakt, Eg får så hår på tunga av og vaske pus, Når villdyra vakner, Legg deg på sia Maria, Bot og bedring, Flanellografens Venner, Stabbur & eksosvise, Donkedalstrusken, Barnefar, Finlandstour, Enslige brødre, Forskjellen på 2 like epler, Kjell Smirnoff, Preste Preste Prestestranna, Bestefars hev, Gunnar GT...

Vel Vel Velkommen !

Billetter er nå ute på ticetmaster og salg er allerede godt i gang.

Sist Prestestranna besøkte Skåtøy ble det fullt hus med god stemning. Derfor løp og kjøp billetter på **[Ticketmaster nå](#)**.

Tom Jackie Haugens humørfølte tekster med karakterene fra fra hans viseunivers skaper latter og begeistring både hos ihuga trofaste blodfans og nykomlinger blant publikum.

Ved Prestestranda Vel Vel Vels siste turne i 2016/17 lovte en Torbjørn Alfsen fra Sønedeled på forhånd at han skulle gå fra Sønedeled og til Kristiansand dersom det ble fullt hus (mer enn 250 på konserten der).

Men der gikk den godeste Torbjørn Alfsen skoa av seg.

Til Skåtøy kan du ikke gå, men til Skåtøybrygga kommer du deg greit med **[Fjordbåtselskapets Perlens](#)** avgang fra Kragerø lørdag 22.02 kl 1800. Fra Sønedeled kan du gå hjem. men det går ikke fra Skåtøy, derfor vedder jeg heller ikke på noe som helst når det gjelder publikum.

Men med årets milde vinter er det greit å komme seg til fastlandet med Taxibåt senere på kvelden.

Og bare så det er sagt — vi har sjenkeløyve og det blir også en enkel servering av litt fastere føde.

For Sangpoetene Tor D

Mer om Tom Jackieog Prestestranna finner du på **[hjemmesiden](#)**

Vårførnemmelser?

Ærfugl-hannen har allerede lenge hulket på sin karakteristiske elskovsang, forrige dagen fløy de første få gress snadrende over oss mot nord, flåtten dukker opp på bikkjer og katter og det skulle ikke forundre meg om de forhatte brunsneglene ligger å lurar under fjorårets råtnende høstløv.

Grønne fingre gjør forberedelser til drivhus og parselldyrking. Bladpersille, chili, paprika, tomater og blomster er sådd, har spiret på varme bad, og godgjør seg nå i vinduskarmen.

Tulipaner og andre uteblomster stikker optimistisk hodet opp av jorden uten tanke på fare for en livstruende frostnatt.

Det er ikke bare planter, dyreliv og hobbybønder som får vårførnemmelser.

Av en eller annen grunn driver de fleste Skåtøyfolk og tar båtene sine på land om vinteren. Kanskje sitter minnene for hardt i, fra før global oppvarming, om daglig hogging av is i månedsvis rundt innefrosne båter, det er rett og slett en for j@@lig meningsløs drittjobb.

Å måke av snø av en båt er minst ti ganger verre enn av en bil og ikke å forglemme knepping av stivfrosne kalesjer

og klakne fangliner – slikt kan få noen og enhver til å grøsse på ryggen. Ikke desto mindre planlegges nå båtpuss og første pulje av båtuttak på Skåtøy.

Båtpuss i februar er en annen type værrekord enn den min bestefar Anton yndet å fortelle om – det året det var så mye is at man i Kragerø planla å gå 17. mai tog rundt Veten på Øya, men det ble ikke noe av, da mildværet ødela for den rekorden.

Det er neppe noen fare for at publikum fra fastlandet på Prestestrannakonserten 22. februar ikke skal komme seg hjem etter konserten.

Optimismen rår og forsetter "vinterværet" slik vi har hatt så langt i år, har øyfolket båtene på vannet og tøffer rundt i solskinet i bare -skjorta.

Etterfølgende melding tikket inn fra Jan Craner.

Første båtutsett:

Vi prøver oss på tidlig utsett av farkoster lørdag 15. februar.

Påmelding på SMS til 93025366 innen onsdag 12 februar.

Hilsen Jan

Tor D

Kraft

«Når vi er barmhjertige, er vi en positiv kraft i samfunnet – en befriende opprørsrsk motkraft til ufølsomheten, uvirk-somheten og urettferdigheten»

I 2003 ble boken Frelsesarmeens suppe-bok "Kraft" utgitt med Ole Paus som forfatter. En tankevekkende bok skrevet både for å hedre Frelsesarmeens suppe-kjøkken som hjelper de mest slitne i samfunnet vårt, men også for å fremme suppe til middag for folk flest.

Ole Paus og mange andre artister støtter årlig Frelsesarmeen med gratis jule-konsert for deres pengeinnsamling til nødstilte i sine «suppegryter»

Suppe i Sentrum

Balle Clorin (Heide Steen jr.), lederen av Norsk Supperåd, et offentlig organ med 400-500 ansatte gjorde allerede i 1969 suppen udødelig i sin sketsj i TV programmet «Å takk for det».

Der er Clorin overstrømmende munter, muligens alkoholpåvirket, og meget åpenhjertig når det gjelder rådets nytteverdi og arbeidsmetoder: Blant annet ved å produsere det meningsløse bladet Suppe i Sentrum.

Bærekraft

Nå forespeiles vi av miljøhensyn at vi må spise mindre kjøtt skal kloden vår overleve. Det er nok lurt å redusere kjøttforbruket av mange andre grunner også. For oss moderne mennesker i den velstående vestlige verden er økende fedme et stort helseproblem. Hvert sjette barn er nå overvektig i Norge – vi er på god vei mot «drømmen om Amerika» der hvert tredje barn nå er overvektig.

Statistisk sett forårsaker fedme nå mer tidlig død og helseproblemer enn sult i en «sinnsyk?» moderne vestlig verden.

Råd og anbefalinger om mat og kosthold florerer og det er ikke godt å vite hva hver enkelt av oss bør gjøre, for mat det må vi ha hver eneste dag, og matkultur og tradisjoner er ikke lett å endre over natten. Dessverre er det vel slik at det kjedelige og lite spennende med måtehold og nøysomhet er veien å gå videre.

Når det gjelder kjøtt bør vi spise mindre av dette, men det første vi bør gjøre er i alle fall å sørge for at mest mulig av alle dyr som slaktes blir til mat. Det var mye enklere for en to, tre gene-rasjoner siden, i alle fall på landet der folk holdt egne dyr og slaktet hjemme, da ble alt spiselig tatt vare på og brukt.

I Kragerø har vi fremdeles vår egen slakter Brubakken.

Brubakken startet for 100 år siden og er nå Telemarks eneste slakterforretning med egenproduserte kjøttvarer.

Selve slaktingen av dyr ble langt ned for mange år siden. Brubakken er nå avhengig av matbaroner og kjøttprodusentenes stordrifts selskap Nortura, for å få råvarer (omsetning 2017 23 milliarder). Når Brubakken slaktet selv ble det gjort hjemme på gårdene eller dyr ble fraktet med en kort transport til slakteriet i byen. Et slikt lokalt system fungerte godt. Lokal natur ga grunnlag for det kjøtt som bonden produserte. En bonde produserte kun det han visste det var et behov for og dyr ble i stor grad slaktet, bearbeidet, solgt og spist lokalt. Dette ga lite matsvinn, men det var før vi forbrukere i vår nåværende velstand på død og liv skulle ha billigst mulig mat.

Mat må vi ha, men når økonomer og reklamebransje slippes løs på det norske 170 milliarders matmarkedet delt mellom 3 matbaroner og noen få andre store produsenter, får vi de resultatene vi fortjener.

Kanskje maten er billigere for oss forbrukere på tross av baronenes profitt, 4

men deres markedsføring og økonomistyring fungerer dårlig for miljø, dyrevelferd og en bærekraftig og mangfoldig matproduksjon med lite matsvinn.

Den nylige NRK saken om sauekjøtt på lager illustrerer dette. Nortura har kjøpt seks hundre tonn sauekjøtt for en kilopris til bøndene på godt under pantepriisen for en ølboks.

Kundene i Telemarks eneste slakterforretning vil ha sauekjøtt, men når Brubakken (ref KV) henvender seg til engros leverandøren Nortura Vestfold for å bestille noen saueslakt får han til svar at det kan de ikke levere, fordi økonomi og logistikk i Nortura gjør at saueslakt kun blir håndtert på Norturas slakteri på Gol, og de leverer kun ut saueslakt i store partier.

Galskap og idioti i våre systemer for håndtering av matproduksjon og matsalg i Norge synes nå nesten like ille som tidligere tiders planøkonomi i Sovjetunionens glansperiode når det gjelder anvendelse av bondevett og sunn fornuft.

Økonomer og markedsførere produserer ingen ting vi kan spise, likevel styrer disse høyt gasjerte fagfolkene i stor grad stordriften i den norske matvarebransjen.

Kritikk møtes med at de bidrar til forbrukerens billige mat, og får de det som de ønsker lar de det internasjonale markedet råde fritt – det er jo åpenbart

ikke lønnsomt å produsere mat i Norge i det hele tatt.

Kraft og bærekraft?

Det er utidig gammelmannsutring, å hevde at det var bedre før når oksen ble fraktet med fergen fra Jomfruland til byen for og slaktes, selges og spises lokalt, slikt hører ikke hjemme i vår tid – eller gjør det det?

I så fall kunne vi forbrukere kanskje fått tilgang til kraftbein fra storfeslakt.

Kjøper du suppekjøtt hos Brubakken får du kraftbein med på kjøpet, det får du ikke hos matbaronene, men dessverre har ikke Brubakken nok tilgang til å selge større mengder kraftbein i løs vekt. Stor var derfor min lykke når en fryseboks på Skåtøy måtte tømmes for bein fra hjemmeslaktet storfe. Da var det bare å hive seg på å brune bein og slakteavfall i store mengder. To 20 liters gryter ble fylt med bein, løk og grønnsaker som var i ferd med å gå ut på dato. Etter mange timer med småputring på komfyren ble kraften silt av og dampet inn, og ca 15 liter med god kjøttkraft ble pakket i porsjonspakninger og fryst ned.

Det blir til mange gode vintersuppe- middager, kjøttkraft kan brukes i grønnsaksupper, soppupper, løksupper og selvfølgelig kjøtt- supper og andre matretter.

Det frasilte matavfallet fra kjøtt- kraften er hønsefor og kjøttbein kan også males opp til benmel til hønssa, men til det mangler vi en dertil egnet kvern.

Nyttårsforsett

Så et bærekraftig og sunt nyttårsforsett bør være å redusere kjøttforbruket for miljøets og helsens skyld, men for guds skyld bruk alt det spiselige på alle dyr som like vel slaktes.

Og du handler mindre kjøtt så kjøp det i alle fall hos Brubakken eller en lokal bonde. Gjør det til en fast rutine, gå alltid først til Brubakken for det du trenger av kjøttvarer før du går til matbaronene for å fylle din handlekurv.

Der får vi bedre kvalitet, faglige råd og god service – vi unngår vakuumpakkede skogs-baconskiver med innsprøytet saltvann og lignende lettvinde og usunne halvfabrikata produkter som matbaronenes økonomer og markedsfører pusher på oss forbrukere fordi vi i vår uvitenhet ikke gidder eller evner å etterspørre bedre.

Det skjer på Skåtøy

 SKÅTØY KAFÉ Vinterstengt. Se – [hjemmeside](#) for detaljer

Skåtøy Vel

Årsmøte i Skåtøy Vel 17 februar 2020 kl 18.30 på Lokalet.

Saker som ønskes behandlet av årsmøte må være styret i hende innen 10.2. Innkalling med komplett sakliste vil bli sendt ut til medlemmene 12.2.

Forslag til vinner av Dugnadsprisen 2019, sendes styret, med begrunnelse, innen 10.2.

Dersom du kan tenke deg et verv i Skåtøy Vels mange komiteer, kontakt valgkomiteén ved Lisbeth eller Peder.

Årsrapport fra de ulike underkomiteen sendes styret.
skatoyvel@gmail.com innen 10.2.20.)

Hilsen styret.

Skåtøy – sangpoetenes møtested.

Vi våkner opp etter en kort vinterdvale med sangpoesi-besøk fra fremmede strender.

Som så ofte har artistene besøkt oss på Skåtøy før, sist i februar 2016 (og deres forfedre flyttet faktisk hit i hopetall midt på 1800 tallet).

Prestestranda Vel Vel Vel dro fullt hus på Skåtøy. God stemning med godt besøk av utenomøys publikum fra både Kragerø og ikke minst en "fanklubb" med hyggelige skarrende vestlendinger.

Nå fire år senere kommer Prestestranda Vel Vel Vel med Tom Jacki på en "Æresrunde -- 2020" på Flerbrukshuset 22 januar kl 19.
Billetter er nå på [ticketmaster](#)

Styret

Sjekk på nett? [Tidligere Flaskeposter?](#) [Skole?](#)

Skåtøy Kirke

Gudstjeneste 9. feb kl. 1130.

Prest: Harald Gulstad, Organist: Jorunn Myhre
Offer til menighetsarbeidet.

Velkommen Skåtøy menighetsråd

Lokalet - vårt eget hus; Vinter program på Lokalet.

Vi ønsker alle velkomne til vintersesongens kvelder med god mat og drikke på Lokalet.

Lør 1. Feb kl 18: Jan koker til «Thai aften» med mange varmende, gode og spennende smaker. Pris pr. pers. kr 200.

Lør 7. Mar kl 18: Jan og Per Morten arrangerer nok en spennende øl-smakingskveld for oss. Pris pr. pers. kr 300

For innkjøp og kokkelering, er vi avhengig av påmelding til arrangementene senest mandagen før dersom ikke annet er oppgitt.

Påmelding SMS til Tina på tlf 97169414.

Hilsen Lokalstyret

Velkommen til Huskestua.

3.og 24 feb, 16. og 30 mars, 20.april, 11.mai, tur lørdag 6.juni,
vi begynner kl. 18.00.

Hilsen styret.

Månedens båe.

Splitte mine Bramseil osv.

Når Flaskeposten startet skrev jeg, med hjelp fra leserne, båehistorier som hakka møkk. Slik er det ikke lenger, men **vi gir ikke opp** båehistoriene – de utgjør en morsom **rød tråd** i kystkulturen.

Jeg vet at det fremdeles fins mange båehistorier der ute så kjære lesere send inn og del med oss din båehistorie!

I språket vår bruker vi mange ord og uttrykk fra seilskutetiden uten at vi er klar over det. Med årets milde januar har parselldyrkerne på «Det Grønne Havet» på Skåtøy allerede startet med forberedelser for årets hagebruk. Jorda må gjødsles og blant idealistene på Grønne Havet duger ikke kunstgjødsel, eller mineralgjødsel som Norsk Hydro yndet å kalle sine produkter på 1970-80 tallet da uheldige bivirkninger ved bruk av kunstgjødsel ble et tema miljødebatten.

Før i tiden gjødslet man jorda med møkk fra Skåtøys mange fjøs, men nå for tiden monner det lite, det er kun tilgjengelig litt dyregjødsel fra noen små fjærkrebesetninger noen sauer og et par hester.

Skortebønder og fiskere gjødslet med det de fikk fra havet, fiskeavfall, vrakfisk og tang – fisk fins knapt lenger, men det

er fremdeles tang å få tak i på strendene.

Den beste tangen til gjødsling fins på Jomfruland, mange dro før i tiden ut på Skadden for å hente den (sol)brente, halvratne tangen, skyldt langt opp på land av fjorårets høststormer.

På 1800 tallet var det stort behov i Europa for gjødsel og det ble snart en handelsvare i seilskutetiden.

Det hele startet med Guanofart til Chile, da måtte en runde Kapp Horn, ofte med strabasiose værforhold. Havnene i Chile der man lastet Guano var også dårlige og lastingen foregikk derfor i høyt tempo.

Guano er rett og slett fuglemøkk avsatt over hundrevis av år i tykke lag i tørre områder langs kysten av Chile. Møkka ble hakket for hånd av hele mannskapet sammen med lokal arbeidskraft i et forrykende tempo fordi man hele tiden fryktet dårlig vær i de dårlige havnene.

Det er rart å tenke på at transport av møkk rundt halve jordkloden var en økonomisk gullgruve for Norske seilskuter på 1800 tallet. Det eneste vi har igjen av dette nå er uttrykket at arbeid eller saker og ting går unna som **hakka møkk**.

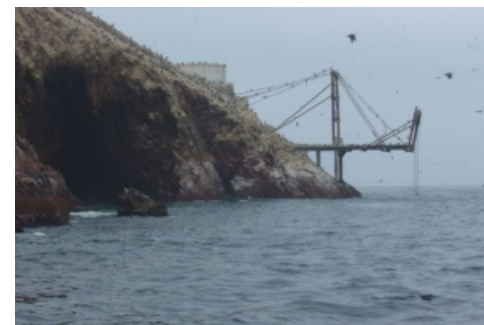
Guanofarten ble etterhvert avløst av fraktfart med store mengder Chilesalpeter (mineralgjødsel) fra ørkenområdene i Chile.

Chilesalpeter inneholder ikke bare gjødsel, men kanskje enda viktigere er biprodukter brukt til fremstilling av krutt.

En stor utskipningshavn i Chile for salpeter var Pisagua, stedsnavnet betyr for øvrig pissvann, og det kommer av lukten fra vannet som rant ut i havet der salpeteren ble lastet. En kan ikke utelukke at idealistene på Grønne Havet også gjødsler med såkalt «Gullvann» eller mere kjent som urin.

Størsteparten (cirka 60 prosent) av tørrstoffene i urin er nitrogenholdige organiske avfallsprodukter altså gjødsel eller mer spesifikt Urea.

Urefabrikken hos Hydro på Herøya ble lagt ned i 1987, men Yara produserer Ureagjødsel både i Tyskland og Nederland fremdeles – på Skåtøy får vi nøye oss med kortreist Gullvann.

Med en slik kai i Stillehavet måtte lastingen gå unna som hakka møkk

Værgalskap? eller Væridioti?

Ekstremvær og ekstremvær fru Blom. Mon tro fru "Blom" er Didriks kone?

Med opptil 123 cm høyvann varslet ble altså – en litt kraftig, men ganske vanlige høst/ vinterstorm gitt navnet Didrik.

Slikt er «gefundenes fressen» for pressen så også for lokalavisa vår som hauser opp stakkars lille Didrik. En skulle nesten tro at KV redaksjonen var et underbruk av Drangedalsposten og ikke en representant for kystbyen Kragerø, til og med, med sitt kontor i vannkanten?

Fra Kartverkets høyvanns statistikk (beregnete gjentakintervaller)

167 cm: (1000 års)
151 cm: (200 års)
144 cm: (100 års)
136 cm: (50 års)

135 cm: Høyest målt vann i Helgeroa

126 cm: (20 års)
118 cm: (10 års)
109 cm: (5 års)
90 cm: (1 års)

0 cm: Middelvann (1996-2014)

Orange varsel brukes ved mer enn 50% sannsynlighet for alvorlig og omfattende konsekvenser for mange mennesker.

Didrikvarselet med 100-130 cm over middelvann uttrykker også usikkerhet i slike varsler.

Statistikken sier noe om hvor ofte vi kan vente høyvann i Kragerø.

Spørsmålet blir da hva vi betrakter som normalt høyvann?

Høyvannstand som inntreffer årlig må i alle fall anses som normalt, og for vanlige tenkende mennesker oppfattes vel en vannstand som inntreffer i gjennomsnitt hvert 5. eller 10. år heller ikke som ekstremt?

I 2008 var f. eks. høyeste vannstand 118 cm, i 2000 132 cm, i 1990 135 cm over middelvann.

Varslet i år var opprinnelig på 123 cm for Kragerø, men det ble senere nedjustert til 107 cm og målingen bekreftet en topp på 112 cm den 16. januar 2020, kl. 02:20.

Altså en vannstand som kan forventes oftere enn hvert 10 år. Slikt er ikke ekstremt, dette har folk langs kysten i alle år forholdt seg til uten problemer, og det er ikke verre enn at man sjekker

14. januar - 16. januar 2020

fortøyninger og løse gjenstander på bryggene slik man har gjort i alle år.

Men når stormene får navn hausses vær opp til det latterlige, til og med i lokalpressen.

Kommunen gjør også sitt og økte beredskapen mot stakkars lille Didrik, med overkommelige tiltak – nederste del av parkeringsplassen på Øya ble sperret av. Et forståelig tiltak ut fra at kommunen skal har ryggen fri ved mulige skader, men jeg tenker at er folk dumme nok til å parkere på en lav brygge ved høyvann fortjener de kanskje at bilen blir våt?

I KV på nett hentet man også gode råd om forebyggende skadetiltak fra forsikringsbransjen. Skadespesialisten i selskapet kom med følgende gode råd: «For båter i vinteropplag er det vanlig å 8

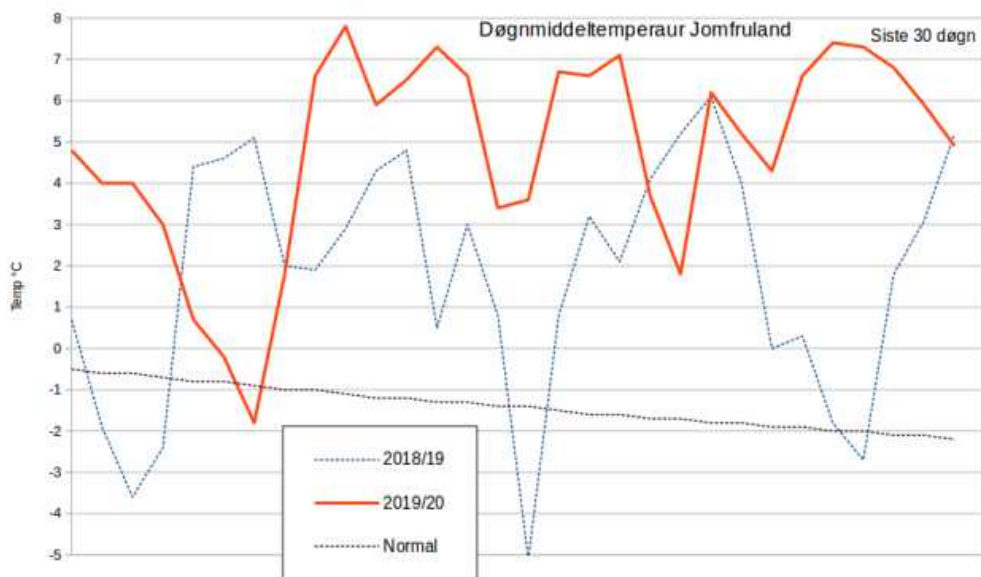
ta ut bunnproppen for at vann skal renne ut, og ved høyvann kan vann derfor komme inn i båten så det er viktig å skru denne på plass igjen for at båten ikke skal skades»

Et slikt glupt råd førte nok til at Kragerøfolk løp mann av huse med bunn-proppene sine for å berge båten fra Didriks herjinger. Setter du båten fra deg i opplag slik at et normalt 10-års høyvann drukner den via åpen bunnpropp er du såpass dum at du ikke fortjener bedre? Ikke hjelper det å sette bunnproppen i heller – da vil båten trolig flyte og drive ukontrollert avgårde.

Varslet ekstremvær gjør sannelig ikke livet lett hverken for journalister eller forsikringsagenter, men trenger vi den slags skriverier om såkalt «ekstremvær»?

Jeg husker ennå KV's artikkel med et bilde etter stormen Ninas herjinger i 2015 – det viste at en juledekorasjons-halmballe var drevet i land på brygga ved Fritjof Johnsen – og en manglende balle på bybrua bekreftet en forferdelig vind.

Slike skildringer fra et ekstremværs dramatiske herjinger lokalt trenger vi ikke og dette tar trolig vekk oppmerksomheten fra de globale vær og klimaendringer som dramatisk kan påvirke oss alle på lengere sikt.

(Kanskje halmballen til og med ikke blåste til havs, men ble dytta på sjøen i nattens mulm og mørke av en sen restaurantgjest?)

Stemmer yr.no langtidsvarsel ser det ut til at middeltemperaturen ikke kommer på minussiden i hele januar i år på Jomfruland.

I år har ikke langvarig østavrør satt seg, og til koggfolkets glede har kuldegrader ikke vist seg, selv i perioder med østavrør. I motsetning til min bestefar følger jeg ikke med på temperaturen i

Moskva for å spå om isvinter, men jeg unngikk ikke å lese i Aftenposten at selveste Putin utrykte bekymring for årets uvanlig milde vinter der.

Hadde det enda vært Putin som bestemte temperaturen i Moskva kunne vi koggfolk følt en ekte glede, men den sørgelige sannhet er nok at global oppvarming bidrar sterkt til den varmeste januar i manns minne.